

**SVEČANA SKUPŠTINA POVODOM
PROSLAVE
80 GODINA VAZDUHOPLOVNOG SAVEZA VOJVODINE
I OBELEŽAVANJA VELIKIH VAZDUHOPLOVNIH JUBILEJA
17. DECEMBAR 2008. GODINE**

17. decembra 2008. godine, na 105.-u godišnjicu od istorijskog, prvog leta avionom braće Rajt, Vazduhoplovni savez Vojvodine je, u Sportskom i poslovnom centru «Vojvodina» u Novom Sadu, Svečanom Skupštinom, proslavio 80 godina od svog osnivanja i uspešnog rada i obeležio velike vazduhoplovne jubileje vezane za Novi Sad i Vojvodinu:

- 95. godina od izgradnje prvih aerodroma «Isailovo» i «Jugovićevo» u N.Sadu i prvog aeromitinga «Krilatičke utakmice» održane u Novom Sadu,
- 90. godina od dolaska Srpske avijatike u Novi Sad,
- 85. godina aeroklubova «Novi Sad» i «Ivan Sarić», Subotica,
- 85. godina od osnivanja prve Fabrike aviona «Ikarus» u Novom Sadu,
- 80. godina Vazduhoplovnog saveza Vojvodine,
- 70. godina Jedriličarske grupe «Orao» i prvog leta jedrilicom u Novom Sadu,
- 60. godina Saveznog vazduhoplovnog centra u Rumi,
- 55. godina Sportskog aerodroma «Čenej».

Učesnici Svečane Skupštine: vazduhoplovci i gosti

Predsednik VSV, M. Mrnuštik, predsednik U.O. S.Pelagić i sekretar Ž.Vuletić

Svečanoj Skupštini, koja je održana u Amfiteatru na prvom spratu SPENS-a, prisustvovali su mnogobrojni vazduhoplovci iz vojvođanskih aeroklubova, kao i brojne zvanice i gosti iz Novog Sada, Pokrajine i Republike Srbije: predsednik Skupštine Grada Novog Sada, gospodin Aleksandra Jovanović, predstavnici Pokrajinskog sekretarijata za sport i omladinu, predstavnici Komande Vazduhoplovstva i protivvazdušne odbrane Vojske Srbije, Direktorata civilnog vazduhoplovstva Republike Srbije, Agencije za kontrolu letenja Srbije i Crne Gore, predstavnici Vazduhoplovnog saveza Srbije, **Ministarstva odbrane, Uprave za odbranu, Odeljenja za vanredne situacije Grada Novog Sada**, Muzeja vazduhoplovstva Beograd, Zavičajnog muzeja Ruma, Sportskog i poslovnog centra

«Vojvodina» , Udruženja vojnih starešina grada Novog Sada, Sekcije veterana boraca pilota i padobranaca u Novom Sadu, kao i mnogobrojni pojedinci, prijatelji i ljubitelji vazduhoplovstva.

Skupštinu je otvorio sekretar Vazduhoplovnog saveza Vojvodine, Željko Vuletić, koji je pozdravio sve prisutne i zahvalio im se što su svojim prisustvom uveličali ovu proslavu. Zatim se Skupštini obratio predsednik Vazduhoplovnog saveza Vojvodine, gospodin Miroslav Mrnuštitik.

Pozdravljajući prisutne, Mrnuštitik je rekao da je veoma počastvovan što mu je, u njegovom mandatu, pripala čast da sa svima ovde prisutnima, proslavi 80 godina Vazduhoplovnog saveza Vojvodine. «Slaviti 80 godina postojanja i uspešnog rada i nadasve izuzetnih sportskih rezultata nije mala stvar», rekao je Mrnuštitik i dodao: «Mi smo nastali još u vreme Kraljevine Jugoslavije, gurali smo sve do današnjih dana, promenili smo razne države i nikada, praktično, nismo sa svojim radom prestajali. Nikada se nismo bavili politikom. Mi smo uvek bili sportisti, amateri, zagledani u plave visine, kako to volimo da kažemo. Kada se slavi ovakav jubilej pozivaju se i eminentni gosti i mnogi od njih su ovde prisutni. Ja sam zato zahvalan i počastvovan i nadam se da će nam se neko od njih i obratiti. Zato, da ne bih dužio, još jednom svima želim da se ugodno osećamo i posle ove Skupštine, na izložbi **Predsednik Skupštine Novog Sada A. Jovanović** i koktelu koji smo vam pripremili» završio je Mrnuštitik i pozvao predsednika Skupštine Grada Novog Sada, gospodina Aleksandra Jovanovića, da se obrati Skupštini.

U svom govoru gospodin Aleksandar Jovanović je izrazio zadovoljstvo što je na proslavi 80 godina Vazduhoplovnog saveza Vojvodine i potsetio da je ovo i godina kada se navršava devet ipo decenija od kako je u Novom Sadu poleteo prvi avion. «Novi Sad voli da se hvali nekim stvarima I kulturnim nasleđem, zbog čega, opravdano, zaslužuje naziv

«Srpska Atina» Tradicija vazduhoplovstva od 1912. godine i 80 godina postojanja i uspešnog rada Vazduhoplovnog saveza Vojvodine to samo potvrđuju. Ja se iskreno nadam da ćete još dugo uspešno raditi i u tom smislu želim vam sve naj- bolje», završio je Aleksandar Jovanović.

Labud Bulatović, predsednik Skupštine Vazduhoplovnog saveza Srbije se

prisetio, u svom pozdravnom govoru, mnogobrojnih značajnih događaja iz prošlosti i nastavio: «...kada mislim o prošlosti, mislim na Vazduhoplovni savez Vojvodine, kada mislim o sadašnjosti, mislim o Vazduhoplovnom savezu Vojvodine, kada govorim o budućnosti mislim na Savez koji danas obeležava 80 godina postojanja. A zašto? Zato što je to Savez koji ima vrhunske spotiste: padobrance, pilote, jedriličare, modelare... U to ime želim vam još puno, puno godina uspešnog rada» rekao je Bulatović.

Zamenik komandanta Vazduhoplovstva i protivvazduhoplovne odbrane Vojske Srbije, pukovnik Miloš Radisavčević, obratio se Skupštini prenoseći pozdrave general-majora Dragana Katanića, koji zbog službenih obaveza, iako je želeo, nije mogao da dođe. Pukovnik Radisavčević je izrazio zadovoljstvo što je i on, sa svojom jedinicom lociranom

**Gosti iz Direktorata civilnog vazduhoplovstva
i Agencije za kontrolu letenja**

Pukovnik Miloš Radisavčević

na aerodromu “Jugovićevo” dao neki doprinos u očuvanju tradicije i radu Vazduhoplovnog saveza i sportskog vazduhoplovstva. Zahvaljujući se svima na doprinosu u očuvanju tradicija i razvoju vazduhoplovstva, pukovnik Radisavčević je rekao da će sve ovo što je danas video i čuo preneti Komandantu vazduhoplovstva i PVO.

Posle pozdravnih reči i lepih želja koje su gosti uputili slavljeniku, Vazduhoplovnom savezu Vojvodine, sekretar Željko Vuletić se zahvalio i naglasio da, iako je bilo predviđeno, neće govoriti o VS Vojvodine i velikim jubilejima, jer “jedna slika govori više nego 1.000 reči, a jedan film više nego pun album slika” pa je predložio da svi zajedno pogledamo kratak film o nastanku, razvoju i vrhunskim rezultatima sportista u proteklih 80 godina postojanja Vazduhoplovnog saveza Vojvodine.

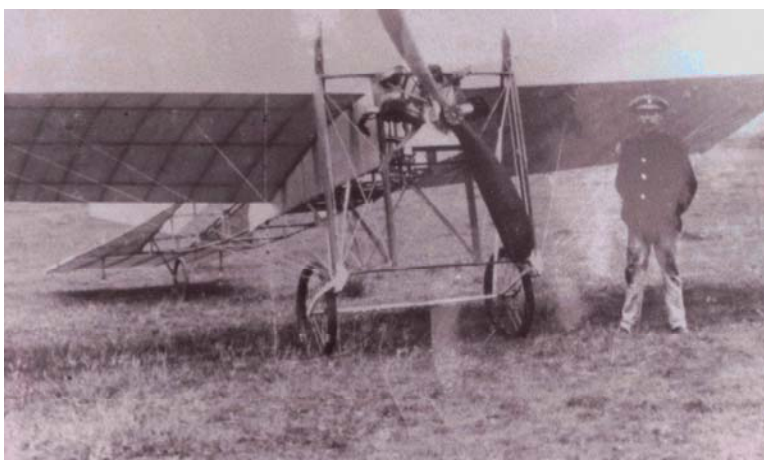
80 GODINA VAZDUHOPLOVNOG SAVEZA VOJVODINE (tekst iz prikazanog filma)

Vazduhoplovstvo, na ovim prostorima, ima izuzetno dugu i bogatu tradiciju.

Još krajem XIX veka, na nebu, nad Panonskom ravnicom, s vremena na vreme, vidjali su se baloni kako lebde nošeni vetrom i vazдушnim strujama, pa su ih u narodu nazivali “lebdilje” i “vazdušne lopte”. Početkom XX veka, pančevački lekar, Dr. Vladimir Aleksić, pravio je modele jedrilica koje je

puštao sa krova svoje ordinacije, da bi 17. oktobra 1909. godine izveo prvi probni let dvokrilom jedrilicom sopstvene konstrukcije napravljene od lakog drveta i španske trske presvučene platnom. Let je izveden na terenu gradskog vašarišta. Jedrilica je pomoću gumenog konopca izbačena na visinu od nekoliko metara, preletela još desetak metara, a onda se zaljuljala, izgubila ravnotežu i pala na zemlju. Prerana smrt je sprečila Dr. Aleksića da na svoju jedrilicu ugradi motor i tako napravi avion. Ipak, Dr. Vladimir Aleksić je ovim letom ušao u istoriju našeg vazduhoplovstva, kao prvi pilot jedrilice kod nas.

Ivan Sarić, knjigovodja iz Subotice, svestrani sportista: biciklistički as, vozač trkačkih motora i automobila, zaljubljenik u vazduhoplovstvo, godinama je pratio šta se dešava u svetu, od braće Rajt pa do pionira francuske avijatike, Luja Blerioa, koga je upoznao na aerodromu kraj Pariza. Sarić je, krijući se od čuvara snimio Blerioov monoplan, prikupio neophodnu literaturu i požurio u Suboticu gde je, u tajnosti, napravio svoj prvi avion. Posle nekoliko neuspešnih pokušaja

i malera koji su ga pratili, Sarić je krajem juna 1910. godine, uspešno poleteo celo konjsko trkalište, da bi 16. oktobra iste godine, pred 7.000 zadivljenih posmatrača, priredio uspešan javni let. Tako je Ivan Sarić postao prvi čovek na ovim našim prostorima, koji je uspešno poleteo spravom težom od vazduha, pokretanom sopstvenim motorom. Shvatajući da mu za veće letove treba i jači motor, Sarić je sa kovačima i drugim subotičkim majstorima napravio nov,

Ivan Sarić ispred svog aviona

Petocilindrični motor od 150 ks, koji se, sa nekim sačuvanim, originalnim delovima njegovog aviona, danas nalazi i čuva u Muzeju vazduhoplovstva-Beograd, na Surčinu.

U Novom Sadu je, krajem 1912. godine, Ministarstvo vojske Austro-Ugarske, iz Beča, zakupilo 150 jutara zemlje i na pustari zvanj Isailovo, pet kilometara severozapadno od grada, napravilo prvi vojni aerodrom sa travnato-zemljanom poletno-sletnom stazom. Iste godine napravljen je i drugi aerodrom, kasnije nazvan "Jugovićevo".

Prvi aeromiting, "krilatička utakmica", održan je u Novom Sadu 11. i 12. maja 1913. godine, na kojem je pukovnik austrougarskog vazduhoplovstva, Milan Uzelac, Srbin iz Like, izveo "let u vis i neobično vešto spuštanje. Iz aeroplana je pucano u vazduh i bacano cveće koje je prisutna publika dočekivala i hvatala", zabeležila je tadašnja štampa.

Aeromitinzi su postali tradicija, a

Aeromiting na novosadskom aerodromu 1935.g.

od 2. avgusta 1924. godine, aeromitinzi su se održavali na Svetog Iliju-krsnu slavu pilota i mehaničara, koja je prvi put proslavljena upravo te godine, na vojnom aerodromu u Novom Sadu.

Posle proboja Soluskog fronta, štab Srpske eskadre prelazi u Novi Sad, pa tako proslavljeni srpski avijatičari, novembra 1918. godine, dolaze na novosadski vojni aerodrom gde zatiču gotovo neoštećene hangare i aerodromske instalacije. Na aerodromu je bazirana I eskadrila, a početkom 1919. formirana je i Vazduhoplovna komanda Kraljevine Srba Hrvata i Slovenaca sa sedištem na Petrovaradinskoj tvrđavi. Otvaraju se Vazduhoplovni arsenal i Škola za obuku avionskih mehaničara i specijalista, Izvidjačka škola i Škola za rezervne pilote-oficire, pa tako Novi Sad postaje centar Srpske, a ubrzo i Jugoslovenske avijatike. Posle reorganizacije komande i njenog preimenovanja, 1927. godine, Komanda vazduhoplovstva je preseljena u Zemun, gde se i danas nalazi.

Za Zemun i Novi Sad vezan je još jedan događaj od pre 90 godina. Naime, posle oslobadjanja Srbije i Vojvodine, krajem 1918. godine, kada vozovi još nisu saobraćali zbog razrušenih pruga, uspostavljena je prva avionska pošta između Novog Sada, Zemuna i Niša, a dužnost "poštonoše" je redovno obavljao pilot Dragoš Dj. Adamović na avionu tipa "brege".

U Novom Sadu je 16. novembra 1923. godine osnovana naša prva Fabrika aviona i hidroplana "Ikarus" pod nazivom »Prva srpska industrija aeroplana, automobila i strojeva Kovačević i društvo«. Odmah po osnivanju izgrađena su četiri školska aviona tipa »Brandenburg« od kojih je prvi završen i isproban 23. marta 1924. da bi zatim Komanda mornarice naručila 6 hidroplana tipa SM-1. U »Ikarusu« se pored licencnih proizvode i avioni domaće konstrukcije kao što su IK-2 jedan od najboljih lovaca tog vremena, kao i hidroavioni koji su ispitivani na Dunavu, u blizini Novog Sada. Do II Svetskog rata u »Ikarusu« je proizvedeno 464 aviona.

U Novom sadu je 1926. Milan Dalanska izveo prvi psadobranski skok, a u anale našeg vazduhoplovstva ušao je i spektakularan let Tadije Sondermajera i Leonida Bajdaka na relaciji od Pariza preko Beograda, Bagdada i Karačija do Bombaja i nazad do Novog Sada, koji su izveli od 20. aprila do 2. maja 1927. godine, prevaljujući tako 14.800 km za 89 časova efektivnog leta.

Pored ovako razvijene vojne avijatike i stvaranja vlastite avioindustrije, moralo je da se razvije i civilno, a uporedo sa njim i sportsko vazduhoplovstvo. Naši najstariji aeroklubovi, Aeroklub "Novi Sad" i Aeroklub "Ivan Sarić" u Subotici, osnovani su davne 1923.g. kao Mesni odbori Aerokluba Kraljevine SHS, što je pozdravljeno na III Godišnjoj konferenciji Kraljevskog aerokluba, održanoj u Beograsdu 30. marta 1924.godine. Već 1925. osnivaju se Mesni odbori u Starom Bečeju, Bačkom Gradištu, Adi, Molu, Srbobranu, Rumi, Starom Futogu, a 1928. i u Šidu, Bačkoj Palanci, Tovariševu, srbobranu, Odžacima, Malom Idjošu, Pivnicama i Čurugu. Iste godine vrše se pripreme za formiranje mesnih odbora u Kaću, Žablju, Budisavi, Titelu, Gospodjincima, Bajši, Feketiću, Malom Idjošu, Staroj Moravici i drugim mestima po Vojvodini.

11. marta 1928. godine, Mesni odbor aerokluba u Novom Sadu prerasta u Oblasni odbor Aerokluba Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca, nadležan za Srem, Bačku i deo Slavonije, sa 32 Mesna odbora i 2.160 članova, pa ovaj datum uzimamo kao dan osnivanja Vazduhoplovnog saveza Vojvodine. Za prvog predsednika Oblasnog odbora izabran je veliki dobrotvor, industrijalac i zemljoposjednik, gospodin Gedeon Dundjerski.

1932. godine Savet Grada Novog Sada donosi rešenje da se trkalište Isailovo može besplatno koristiti za "sletilište" i na istom podići privremeni hangar za potrebe Oblasnog odbora u

Novom Sadu. Tu je 1935. godine svečano "kršten" novoizgrađeni trosed "Fizir Valter FT-1" a zatim i mali avion nazvan "Nebeska vaša" napravljen u samogradnji. Oblasni odbor Aerokluba se ubrzano razvija i proširuje pa je 1939. godine obavljeno krštenje 6, a sledeće, 1940. godine, u prisustvu predsednika Kraljevske vlade, gospodina Cvetkovića, ministara, Bana Dunavske banovine i Komandanta vazduhoplovstva, kršteno je još 7 novih jedrilica. Pioniri jedriličarstva su bila šestorica mladih Novosadjana, koji su radili u Prvom vazduhoplovnom puku na vojnom aerodromu "Jugovićevo": Rastko Šilić, Borivoje Gagić, Aleksandar Mudrinski, Kajica Ninkov, Žarko Sabljari i Vasa Lučić. Po uzoru na beogradsku grupu "Deveti", formirali su svoju jedriličarsku grupu i nazvali je "Orao". Još sredinom avgusta 1938. poručili su nacрте i delove za izradu jedrilice "cegling" od tadašnjeg vlasnika firme "Aero-Ivko" i u kući Vase Lučića na Podbari, napravili, a zatim 6. septembra 1938. na livadi zvanoj Širine, isprobali jedrilicu. Prvi je leteo Aleksandar Mudrinski, pa Rastko Šilić, a onda i drugi članovi grupe "Orao". To je bio prvi let jedrilicom u Novom Sadu.

Posle II Svetskog rata, krajem 1945. godine, Sredoje Pajić, Borivoje Gagić, Svetolik Mesarović, Miša Kačanski, Jovan Milić i

Jedrilica «salamandra» u vazduhu

Borivoj Midić, zaljubljenici sportskog vazduhoplovstva, obnavljaju Aeroklub "Novi Sad" i rad njegovih sekcija. Organizuju se ogranci po školama, regrutuju novi članovi sa kojima rade nastavnici osposobljeni na kursovima u Saveznim letačkim centrima u Vršcu, Novom Sadu i Rumi. Sa istim entuzijazmom radi se i u Subotici, Somboru, Pančevu, Kikindi, Sremskoj Mitrovici i drugim mestima. Na Sajlovu (nekadašnjem vojnom aerodromu) obezbeđen je letački park, pa se ubrzo formira nova grupa jedriličara pod vodjstvom nastavnika Borivoja Gagića. Tu su: Josip Zupanec, Djordje Milanović, Voja Erdevik, Sava Dotlić, Gavra Vernački, Isidor Vrsajkov, Duško Petrović, Djordje Ivačković, Dušan Medenica, Dragomir Kucurski, Hugo Rot i Milan Todorović. Modelari dobijaju radionicu u staroj zgradi Matice Srpske, na trgu Slobode, a među njima se ističu Aca Djordjević, Bora Carević, braća Oto i Vili Dreher, Slobodan Midić, Pil Mihajlo i drugi.

Prvih godina posle oslobodjenja nastavlja sa radom i Vazduhoplovni savez Vojvodine. U početku u sastavu Narodne tehnike, a potom samostalno, kao udruženje aeroklubova u Vojvodini. Pedesetih i šezdesetih godina prošlog veka obnavljaju se aeroklubovi u mnogim mestima u Pokrajini, a neophodna letačka sredstva, gorivo i drugu podršku daju Jugoslovenska narodna armija, Teritorijalna odbrana, SOFK-a i lokalne uprave. Bilo je to «zlatno» vreme ponovnog procvata sportskog vazduhoplovstva i omasovljenja članstva po klubovima.

U svojoj 80 godina dugoj istoriji, kroz aeroklubove Vazduhoplovnog saveza Vojvodine je prošlo preko 100.000 zaljubljenika plavih visina. Obučeno je više desetina hiljada mladih vazduhoplovaca, izvedeno preko 200.000 padobranskih skokova, naleteno 150.000 sati na sportskim avionima, dok su jedriličari prokrstarili 1.500.000 kilometara nebom nad Panonskom ravnicom i tako, praktično, dva puta prevalili rastojanje do Meseca i nazad!

U Vojvodini su organizovana mnogobrojna domaća i međunarodna takmičenja, pokrajinska, republička i državna prvenstva, kao i ona najveća, evropska i svetska. Tako je još 1970. godine u Vršcu organizovano, prvo nezvanično, a 1972. i zvanično Svetsko prvenstvo u raketnom modelarstvu. Iste godine, u Vršcu je održano i Svetsko prvenstvo u vazduhoplovnom jedriličarstvu. 1986. godine u Subotici je održano Evropsko prvenstvo jedriličara, za žene, a 1990. i 1991. godine u Zrenjaninu, Evropsko i Svetsko prvenstvo vazduhoplovnih modelara u kategoriji slobodan let. U septembru 2003. godine u Sremskoj Mitrovici je održano 9. Evropsko prvenstvo raketnih modelara za seniore i juniore, a avgusta 2007. u Zrenjaninu, na livadi kraj Aradca, Evropsko prvenstvo vazduhoplovnih modelara slobodno letećih modela za juniore.

Sportisti aeroklubova Vazduhoplovnog saveza Vojvodine su osvajači mnogobrojnih pehara i medalja, kako na ovim, tako i na drugim domaćim i međunarodnim prvenstvima i takmičenjima. Tako su, još davne, 1950. godine članovi, tada, Aerokluba "Heraj Pinki", iz Novog Sada, postavili nekoliko svetskih rekorda u padobranstvu. Prvo je Janko Lutovac, od rane zore, pa do kasnih večernjih sati, skočio 132 puta sa krila aviona, u jednom danu! Podvig vredan divljenja i danas, za koji mu je FAI 1969. godine dodelila prvu Zlatnu padobransku medalju.

Janko Lutovac 1. juna 1950. na Aerodromu «Jugovičevo» postavlja svetski rekord u broju izvedenih skokova u jednom danu – 132 skoka!

Omladinka Zagorka Spičanović napravila je 25 skokova u jednom danu i postavila svetski rekord za žene, dok je Saša Kljajić izvela skok sa 120 metara visine (svetski rekord), a Jelena Milanović sa svega 90 metara. Zbog velikog rizika, danas su ovakvi skokovi zabranjeni. U Novom Sadu je krajem pedesetih i početkom šezdesetih godina napravljeno nekoliko visinskih, padobranskih, rekorda. Prvo je postavljen nezvanični rekord sa visine od 6.600 metara, a zatim su 1959.g. Sandić Jovan, Mijić Sava i Laslo Andrija postavili svetski rekord u grupnim skokovima na cilj, da bi 1961. godine bio postavljen rekord u visinskim noćnim skokovima sa 6.200 metara, sa zadržkom i bez zadržke, kao i dnevni rekord sa visine od 7.200 metara.

Ovde treba spomenuti i tri svetska rekorda u brzinskom preletu, u trouglu, našeg veterana, proslavljenog jedriličara Božidara Komca, iz Vršca, nosioca najvećeg jedriličarskog priznanja, Zlatne "C" značke sa 3 dujamanta! Komac je višestruki državni prvak, a 1954. godine je zajedno sa Zvonkom Rainom u klasi dvoseda, na visokosposobnoj jedrilici "Košava" domaće konstrukcije i proizvodnje, osvojio I mesto na Svetskom prvenstvu u Engleskoj za šta ga je Međunarodna vazduhoplovna federacija nagradila FAI medaljom za vazduhoplovne sportove.

I u novije vreme u aeroklubovima Vazduhoplovnog saveza Vojvodine se ostvaruju svrhunski sportski rezultati. U Subotici u jedriličarstvu, padobranstvu i motornom zmajarstvu, u

Zrenjaninu u vazduhoplovnom modelarstvu, motornom letenju i jedriličarstvu, u Kikindi u motornom letenju i raketnom modelarstvu, u Somboru i Novoj Pazovi u vazduhoplovnokm modelarstvu, a u Sremskoj Mitrovici i Rumi u raketnom modelarstvu. Jedriličari iz vojvodjanskih aeroklubova dugi niz godina su u samom vrhu jugoslovenskog jedriličarstva. Mita Vuković, član Aerokluba "Ivan Sarić" iz Subotice, Dušan Babić i Dušan Stokić iz AK "Novi Sad" kao i Živa Frenc iz AK "Zrenjanin" takodje su "osvajajući" Zlatne C značke sa tri dijamanta! najvećeg jedriličarskog "zvanja", za šta je trebalo "napraviti" visinu od 5.000 metara, nakon odvajanja od aviona i prelet od najmanje 500 km. Tu su višestruku državni prvaci, nosioci Zlatne C značke sa dva ili jednim dijamantom: Ivan Filko, Dragutin Vilotijević, Marija Letić, jedina žena-jedriličar, dobitnik Statue "Zlatni orao", Aleksandar Velikić, Vlatko Rihter, Djordje Stepanov, Branko Blagojević, Branko Stojković pa nastavnici letenja Vasilije Ranković, Miodrag Bugarčić, Ivica Meling, Sava Ostojin i mnogi drugi. Ivan Filko, član Aerokluba "Novi Sad", takmičar, reprezentativac, nastavnik jedriličarstva, motornog i akrobatskog letenja, petostruki je državni prvak i aktuelni državni rekorder u preletu sa 667 km. koji je napravio 1997. godine u Australiji, u mestu Tokumbal, na ivici stepsko pustinjaškog područja ovog žarkog kontinenta. Leteo je iznajmljenom jedrilicom DG 200 na visinama do 3.000 metara, koristeći GPS za navigaciju, kako ne bi "zalutao" u jednoličnom ambijentu žutog pustinjaškog beskraja.

Ni padobranska reprezentacija Jugoslavije

koju su bezmalo činili padobranci iz vojvodjanskih aeroklubova sa trenerom Slavkom Klajćem, nije zalutala 1994. godine, kada je zaobilaznim putevima od Beograda preko Temišvara, Bukurešta i Otopenija, pa vozom do Karačija, nedelju dana putovala i u poslednji čas stigla u Čeng Du, glavni grad kineske pokrajine Sečuan, na Svetsko prvenstvo u padobranskim skokovima, na opšte iznenađenje organizatora i ostalih ekipa. Bilo je to u vreme najžešćih sankcija uvedenih našoj zemlji i ujedno njen prvi "proboj" i izlazak u svet jedne sportske ekipe "iza gvozdene zavese". U povratku, trener i selektor Slavko Klajić razvio je našu trobojku na Kineskom zidu, pa je ova slika obišla ceo svet.

Skok savremenim padobranom tipa "krilo"

Na 42. Padobranskom prvenstvu Jugoslavije u klasičnim disciplinama, za seniore i juniore, koje je održano u Novom Sadu 1995. godine, a koje je od samih takmičara proglašeno za najbolje ikad održano, padobranci AK "Novi Sad" su osvojili gotovo sva prva, druga i treća mesta pojedinačno i ekipno, ostavljajući iza sebe, ekipu Vojske Jugoslavije, čuvene "Vidre". Bilo je to zlatno doba Siniše Bradića, Roberta Matarića, Aleksandra Zubana, Dragana Bodržića, Saše Jojića i njihovog, prerano preminulog trenera Slavka Klajića. Vreme kada su ovi hrabri, mladi ljudi, u toku

samo jedne takmičarske sezone pravili blizu 3.000 uspešno izvedenih skokova i osvojili 58 medalja, od kojih 28 zlatnih!

Motorni piloti, kako bi to danas rekli, daju "logističku podršku" padobrancima i jedriličarima, pa su malo računa vodili o svojim takmičenjima i postizanju velikih sportskih rezultata. Više su se bavili obukama i pedagoškim radom. Ipak, među motornim pilotima, koji su često bili i jedriličari ili padobrancima, ističu se: Vasilije Ranković, Babin Budimir, Tita Vuković, Šil Andrija, Dimić Milan, Sabo Ištvan, Geza Kujundžić, Rudolf Sič, Miša Stojković, Tomin Veselin, Ljubomir Gajin, Nika Adamov, Nenad Stojanović, Kozlik Gabor, Kozomara Milan i drugi. Od 1995. godine počinje i vladavina naših raketnih modelara na evropskoj i svetskoj sceni. Seriju budućih rekorda i osvajanja medalja započela je Ivana Čudić, članica Aerokluba "Novi Sad" koja je te, 1995. godine u Liptovskom Mikulašu, u Slovačkoj, postala Evropski juniorski prvak, u klasi S3A,

Deo «kolekcije» pehara svetskih prvaka i rekordera raketnom modelarstvu Radojice i Zorana Katanića

rakete sa padobranom. Već naredne godine, njena sestra Dragana, popela se na najviši tron osvojivši titulu Svetskog juniorskog prvaka, u klasi S6A, rakete sa trakom. Svake godine, sa Evropskog ili svetskog prvenstva, naši takmičari donose šampionske titule. Redjaju se: Branislav Milanović i Andrija Dučak 1998.godine, Dragan Jevtić 2000., Radojica Katanić 2002., Branislav Krčedinac i Bojan Šegrt juniori, 2004. Radojica Katanić, Zoran Katanić i Živan Josipović, ekipni su Evropski prvaci 2005. godine. A Mirko Katanić, junior, osvojio je I mesto i zlatnu medalju u klasi S1A na 16. Svetskom prvenstvu održanom 2006. godine na raketodromu u Bajkonuru, u Kazahstanu.

Zoran i Radojica Katanić na startu

Sportisti Vazduhoplovnog saveza Vojvodine su u periodu od 1998. do 2008.godine postavili 10 svetskih rekorda: 2004. Zoran Katanić na Svetskom kupu u Ljubljani postavlja dva svetska rekorda, u klasi S3C, rakete sa padobranom i u S6B, rakete sa trakom. Zatim, 2002. na Svetskom kupu u Rumi, Andrija Dučak, u kategoriji S9C, žirokopteri, 2001. na Svetskom kupu u Sremskoj Mitrovici, Zoran Katanić u kategoriji S3B, a Radojica Katanić u kategoriji S9B. 2000. godine postavljena su tri svetska rekorda: u kategoriji žirokoptera Zoran i Radojica Katanić i Andrija Dučak. Radojica Katanić 1998. godine u Bratislavi postavlja, tada nov svetski rekord, u klasi S9A, žirokopteri, popravljajući stari rekord za čak 114%! Za taj podvig biva nagrađen prestižnom nagradom Medjunarodne vazduhoplovne federacije FAI, "Diplomom Tupoljeva".

Pored Radojice Katanića visoke FAI nagrade su dobili: Diplomu Antonova za inovacije – Zoran Katanić (AK Sr.Mitrovica) i braća Miodrag i Vladimir Čipčić (AK Kikinda), Diplomu “Frank Ehling” za pedagoški rad Andrija Dučak (MK “Sirmium” Sr. Mitrovica), a FAI

Zlatnu medalju za vazduhoplovno modelarstvo i FAI Bronzanu medalju za organizacione poslove – Srđan Pelagić (AK Novi Sad), koji je od 1996. godine predsednik Potkomiteta FAI za raketno modelarstvo, a od 2005. i jedan od potpredsednika Svetske vazduhoplovne federacije (FAI).

I vazduhoplovni modelari su poslednjih godina, kao nekad, ostvarili vrhunske rezultate. Tako su Miloš Borđoški (AK Nova Pazova) i Svetozar Gostojić iz Zrenjanina na Evropskom prvenstvu vazduhoplovnih modelara 2006. osvojili srebrne medalje u klasi jedrilica i modela na pogon gumom, dok je Slobodan Midić iz AK Novi Sad u 2007. i 2008. godini postavio četiri državna rekorda u sobnim modelima. Veliki uspeh su postigli i Radoje Blagojević i Nikola Bunčić iz AK Nova Pazova, višestrukim osvajanjem medalja i pobedama u takmičenjima za Svetski kup u Sloveniji, Mađarskoj i našoj zemlji. Blagojević je za višedecenijski uspešan sportski i pedagoški rad, 2007. godine nagrađen FAI medaljom za vazduhoplovne sportove.

Vazduhoplovno maketarstvo je tek u poslednjih petnaestak godina prisutno u našim aeroklubovima. Naime, realizujući zajedničku želju jednog broja maketara, Pavle Pavlović 1989. godine inicirao, a zatim sa Nebojšom Gajićem, Radoslavom Pakaškim i Tomislavom Galovićem organizovao Maketarsku sekciju pri Aeroklubu “Novi Sad”. Već 1993. ova sekcija organizuje prvo maketarsko takmičenje pod nazivom “Novosadski Ikar” na koje počinju da dolaze i maketari iz Mađarske, Slovačke i Hrvatske, pa ono dobija međunarodni karakter. Danas imamo maketarske sekcije u Novom Sadu, Senti i Pančevu gde se, pored pomenutih maketara ističu Zoran Sivčev, Viktor Kozlik, Rankov Dajč, Milan Martić, Slobodan Beleslijin i drugi.

Fotografija za uspomenu-vazduhoplovni modelari na jednom od mnogobrojnih takmičenja

Još 10 visokih priznanja FAI stiglo je u Vojvodinu, a 12 sportista VSV dobilo je, u periodu od 1957.g. pa do danas, najviše priznanje u vazduhoplovnom sportu, Statuu “Zlatnog orla” i proglašeno sportistom godine, dok je više od 100 državnih prvaka i vrhunskih takmičara dobilo Plaketu “Zlatnog orla”, kao najbolji vazduhoplovci godine u svojoj grani vazduhoplovnog sporta. Dobitnici najvećeg priznanja koje dodeljuje Sportski savez Vojvodine, nagrade “Jovan Mikić Spartak” su naši aeroklubovi “Novi Sad” (1998. godine) i AK “Sremska Mitrovica” (2006. godine) a od pojedinaca dobitnici Spartakove nagrade su dugogodišnji sportski radnik i međunarodni sudija, Srdjan Pelagić, 2002. u kategoriji sportskih sudija, i Andrija Dučak 2006. godine, kada je proglašen za najboljeg sportskog trenera u Vojvodini.

Pored organizovanja mnogobrojnih domaćih i velikih međunarodnih takmičenja, vrhunskih sportskih rezultata, u Vazduhoplovnom savezu Vojvodine posebna pažnja se posvećuje školovanju i obuci mladih vazduhoplovaca, trenazi sportista i reprezentativaca, edukaciji najmladih zaljubljenika plavih visina, kao i popularizaciji vazduhoplovnog sporta u opšte. Tako je u proteklom periodu velika pažnja poklanjana radu sa školskom populacijom u oblasti raketnog i vazduhoplovnog modelarstva, organizovanju i sprovođenju konkursa za najbolji literarni i likovni rad na temu vazduhoplovstva pod nazivom “Ikarovo pero” i “Selenitska paleta”, kao i saradnja sa Vazduhoplovnim savezom Srbije na zajedničkom sprovođenju Konkursa “Mladi umetnici”, na temu

Deo pehara, plaketa i diploma VSV i visoko priznanje «Počasna grupna diploma FAI»

“100 godina od leta prvog aviona”. Na ovo internacionalno takmičenje koje je raspisala Međunarodna vazduhoplovna federacija FAI stiglo je preko 3.500 dečijih crteža iz Srbije i Vojvodine. Za ovako uspešan, dugogodišnji, rad na edukaciji, školovanju i obuci mladih vazduhoplovaca, za vrhunske rezultate koje su postigli naši sportsisti, za uspešnu organizaciju mnogobrojnih domaćih i međunarodnih prvenstava i takmičenja, a posebno za rad na unapređenju i popularizaciji vazduhoplovnog sporta, Vazduhoplovni savez Vojvodine je dobio mnogobrojne nagrade kao što su Plakete JNA, Plakete “Boris Kidrič” Narodne tehnike Jugoslavije, “Plaketa Zlatni orao”, Vazduhoplovnog saveza Jugoslavije, kao i mnogobrojna druga priznanja, od

kojih je jedno od najznačajnijih dobijeno 2004. godine od Medjunarodne vazduhoplovne federacije, "Počasna grupna Diploma FAI".

IZLOŽBA «LETOMI NAD PANONSKOM RAVNICOM I 80 GODINA VAZDUHOPLOVNOG SAVEZA VOJVODINE»

Nakon projekcije filma, koji su prisutni pozdravili gromkim aplauzom, prešlo se, «kao što je i red u ovakvim prilikama» na dodelu priznanja i zahvalnica, rekao je Vuletić.

Plakete, diplome i priznanja je uručio predsednik VS Vojvodine, Miroslav Mrnuštik, na samoj Skupštini, dok su zahvalnice aeroklubovima, nešto kasnije, uručili Srđan Pelagić i Željko Vuletić. Po završetku svečane Skupštine, domaćini su povelili svoje goste na plato ispred «Gradske kafane» da se uz skroman «koktel» osveže i okrepe i da razgledaju postavku izložbe «Letovi nad Panonskom ravnicom i 80 godina Vazduhoplovnog saveza Vojvodine». Obručajući se prisutnima, biranim

Rada Kaćanski proglašava Izložbu otvorenom rećima , Izložbu je otvorio dugogodišnji predsednik i sekretar VS Vojvodine, gospodin Rada Kaćanski. U opuštenu atmosferu i međusobnom ćaskanju, zadovoljni posetioci su razgledali izložbu, koja je, zbog nedovoljnog broja raspoloživih panoa, prikazana u nešto manjem obimu od prvobitno planiranog. Izložba, čiju je osnovnu postavku još pre deset

Vazduhoplovci i gosti po otvaranju izložbe, u razgledanji i časkanju...

godina, uradila gospođa Biserka Isaković, kustos Jugoslovenskog muzeja vazduhoplovstva (u penziji) na vrlo upečatljiv način je govorila o periodu dugom više od 100 godina. Od prvog leta braće Rajt, preko prvih letova dvokrilom jedrilicom pančevačkog doktora Vladimira Aleksića, pa prvog leta avionom kod nas, subotičana Ivana Sarića, nastanka vojnog vazduhoplovstva i njegovog baziranja, posle proboja Solunskog fronta, u Novom Sadu-centru naše avijatike dvadesetih godina prošlog veka, pa preko nastanaka i razvoja sportskog vazduhoplovstva sve do današnjih dana, sa prikazom aktivnosti naših aeroklubova.

«OKRUGLI STO» NA TEMU VAZDUHOPLOVSTVA I VAZDUHOPLOVNIH PROPISA

Oko 14 časova u Sali za press konferencije održan je «Okrugli sto» na temu vazduhoplovstva-od njegovog nastanka na ovim našim prostorima, preko prvih letova jedrilicom pančevačkog doktora Aleksića, prvog leta avionom subotičanina Ivana Sarića, razvoja sportskog i vojnog vazduhoplovstva, pa do pravila i propisa i novina u zakonskoj regulativi, radu Agencije za kontrolu letenja i bezbednosti letenja u sportskom vazduhoplovstvu.

Čedomir Janić, direktor Muzeja Jugoslovenskog vazduhoplovstva (u penziji) je govorio o značaju čitavog niza okolnosti koje su uticale da se u ovim našim krajevima ljudi vrlo rano zainteresuju za vazduhoplovstvo. Najveći deo svog izlaganja posvetio je Atanasiju Stojkoviću, našem poznatom naučniku s kraja 18. i početka 19. veka, osnivaču univerziteta u Rusiji, koji je 1801.g. u Budimu objavio knjigu «Fizika» U drugom tomu na čitavih 7 stranica oduševljeno, arhaičnim jezikom, on govori o balonstvu i daje konstrukcije balona. Vizionarski spominje da će baloni odigrati značajnu ulogu u budućnosti prilikom vođenja ratova...Janić je dalje govorio o prvom letu «spravom težom od vazduha» koji je u Beogradu 1841. godine izveo kovački kalfa Manojlo. Ideju za to je dobio od nekog Vrančića, našeg čoveka iz Šibenika, koji je 1551. g. napisao i objavio prvu knjigu o konstruisan padobrana. Prvu knjigu o balonima, kod nas, objavio je u Beogradu 1884. Dorđe Stanojević, koji je pravio balone i eksperimentisao sa njima. «Najgromadnija» ličnost naše vazduhoplovne istorije tokom XIX veka je, malo poznati Ognjeslav Kostović, koji se sa porodicom iz Požuna preselio u Novi Bečej. Školovao se u Budimpešti, a u Petrogradu je, pored brojnih patenata, napravio mali benzinski motor, koji je ugradio u svoj čamac! Pod uticajem Mendaljejeva, 1881.g. je predložio novu, čvrstu, drvenu konstrukciju upravljivog dirizabla, u koji je planirao da ugradi svoj motor! Bio je osnivač i prvi predsednik Prvog Ruskog letačkog društva. Zatim je Janić govorio o Ivanu Sariću, knjigovođi iz Subotice, svestranom sportisti, pioniru naše avijacije, koji je na «velika vrata» ušao u istoriju našeg vazduhoplovstava... o Sarićevom prvom letu, o njihovom prvom susretu i Sarićevoj poseti

Muzeju vazduhoplovstva u kome je skoro zaplakao, kada je video obnovljen i u Muzeju izložen svoj avion, kojim je stvarao istoriju našeg vazduhoplovstva, uz podsmeh i nerazumevanje tadašnje javnosti.

O četrdesetak pismenih ljudi iz Rume, koji su dobrovoljno otišli Karadžorđu da pomognu Prvi Srpski ustanak, među kojima je bio i Atanasije Stojković, o prvoj napravljenoj jedrilici tridesetih godina prošlog veka, «Fruškogorskom zmaju» o začecima vazduhoplovstva u Rumi, koja ima veliku i značajnu tradiciju, o Vazduhoplovnom centru Ruma gde su se školovali vojni piloti i padobranc, o najnovijim «eksponatima» Zavičajnog muzeja Ruma, koji čuva delove «nevidljivog» američkog bombardera F-117 oborenog kod Dobrinaca u bombardovanju NATO avijacije 1999.g. o «zarobljenom»

tehničkom priručniku i «slabim tačkama» ove najveće, dobro čuvane američke vojne tajne, nadahnuto je govorio kustos u penziji, **Boško Pauković**, koji je i sam bio učesnik mnogih ovih događaja.

Zamenik komandanta Vazduhoplovstva i protivvazdušne odbrane Vojske Srbije, pukovnik **Miloš Radisavčević**, koji je jedno vreme bio i komandant kasarne Jugovićevo u Novom Sadu, govorio je o nastanku i istorijatu vojnog vazduhoplovstva i protivvazdušne odbrane, o školovanju u Francuskoj prve grupe naših oficira, o nastanku Prve Vazduhoplovne komande u Nišu 24. decembra 1912.g. o prvim dejstvima naše avijatike prilikom opsade Skadra, o prvom obaranju neprijateljskog aeroplana, ali i o prvim žrtvama naših pilota. Pukovnik Radisavčević je govorio i o sadašnjim uslovima rada, načinu i zonama delovanja određenih jedinica, kao i o sredstvima kojim raspolažu vazduhoplovne snage.

Siniša Savatić bivši vojni opitni pilot, a sada vazduhoplovni inspektor za opštu avijaciju u Direktoratu civilnog vazduhoplovstva, govorio je o važećoj zakonskoj regulativi (Zakon o vazдушnom saobraćaju iz 1998.g. i pratećim pravilnicima) kao i o novinama u nekomercijalnom letenju:
-kako se dobijaju i produžavaju dozvole,
-kako se sprovode ispiti i ocenjuju učenici (učenik pre početka praktične obuke mora da dobije **autorizaciju** od DCV-a)

-o školskim centrima koji moraju da imaju operativni priručnik za svoj rad - «bibliju», -pravcilnicima o obuci, kvalitetu obuka i drugim aktuelnim pitanjima koja interesuju sportske vazduhoplovce

Goran Molnar, instruktor kontrole letenja u Agenciji za kontrolu letenja (AKL) naglasio je da se u Srbiji primenjuje «juro kontrol» koji je imenovala Evropska komisija, pa smo tako u sistemu «jedinstvenog evropskog neba» što znači da se radi po usaglašenom i koordiniranom sistemu praćenja vazduhoplova, ne samo do naših granica nego i preko njih. Inače, Agencija funkcioniše i na području Crne Gore, a iznad određenog nivoa i na području BiH. Zbog povećanja vazdušnog saobraćaja, u jednom danu je bilo čak 1960 preleta

(promet na aerodromima 10% veći nego prethodne godine) bilo je neophodno da se sprovede modernizacija opreme-radara, što je i učinjeno. Sa Vojskom Srbije je u okviru sistema VOJIN modernizovan i uvezan sistem najave i prijave leta, pa se više ne koriste telefoni, a uvedene su i nove procedure za AD Batajnica, kao i zone letenja za brišući let, što aeroklubovima omogućava slobodan let do visine od 450 metara. Goran Molnar je pozdravio održavanje «okruglog stola» uz sugestiju da se u buduće češće organizuje u interaktivnom pristupu sa svim zainteresovanim subjektima. Na kraju je istakao dobru saradnju sa aeroklubovima koja je na «visokom nivou», kako je rekao.

Mr. Zoran B. Petrović, viši savetnik za ispitivanje uzroka udesa vazduhoplovstva u Direktoratu civilnog vazduhoplovstva Republike Srbije je, uz pomoć video bima, grafikona i fotografija prikazao godišnje izveštaje o udesima i nezgodama u civilnom i sportskom vazduhoplovstvu. Na veoma pregledan i upečatljiv način prikazani su udesi i uzroci, kako po vrstama vazduhoplova, tako i po fazama leta (na stajanju, u poletanju, na ruti, pri manevrisanju, u prilaženju i sletanju) i po faktorima (uzrocima) udesa (pilot, struktura vazduhoplova, meteo uslovi, pogonska grupa

vazduhoplova, osoblje na zemlji i dr.). Konstatujući da je u najvećem broju slučajeva neposredni «krivac» za uzroke udesa ljudski faktor-pilot vazduhoplova, Petrović je izneo i Predlog mera koje je, nakon analiza uzroka udesa, usvojila Komisija za ispitivanje uzroka udesa. Pored ostalog predloženo je da se u sportskom i amaterskom letenju propišu

minimalne količine goriva potrebne za letenje, kao i da se pred svaku letačku sezonu

organizuju seminari na temu prinudnih postupaka i bezbednosti letenja.

S P I S A K
ORGANIZACIJA I NAGRAĐENIH POJEDINACA POVODOM PROSLAVE 80 GODINA
VAZDUHOPLOVNOG SAVEZA VOJVODINE

Novi Sad, sreda 17. decembar 2009. godine

PLAKETA VSV:

(Najveće priznanje VSV, dodeljuje se za izuzetan doprinos u radu VSV i unapredjenju razvoja vazduhoplovnog sporta)

1. **Rada Kaćanski**, Novi Sad, dugogodišnji predsednik i sekretar VS Vojvodine,
2. **Izvršno veće Vojvodine, Pokrajinski sekretarijat za sport i omladinu**, Novi Sad,
3. **Grad Novi Sad, Uprava za sport i omladinu**, Novi Sad,
4. **Vazduhoplovni savez Srbije**, Beograd
5. **Komanda vazduhoplovstva i protivvazdušne odbrane**, Beograd.

DIPLOME

(Vrhunski sportisti, svetski, Evropski i državni prvaci, osvajači svetskih kupova, nosioci najvećih sportskih priznanja)

6. **Ivan Filko**, petostruki državni prvak i nosilac državnog rekorda u vazduhoplovnom jedriličarstvu, Novi Sad,
7. **Radojica Katanić**, svetski prvak u raketnom modelarstvu, višestruki svetski rekorder u raketnom modelarstvu i nosilac diplome FAI Tupoljeva i nosilac Zlatnog orla, Sremska Mitrovica,

8. **Andrija Dučak**, svetski prvak, svetski rekorder, nosilac Zlatnog orla VSJ, dugogodišnji selektor u RM i nosilac FAI diploma Antonov i Frank Ehling, Sremska Mitrovica,
9. **Zoran Katanić**, višestruki svetski rekorder, pobednik Svetskog kupa u raketnom modelarstvu i nosilac FAI diplome Antonova, Sremska Mitrovica,
10. **Dragana Čudić**, svetski prvak u raketnom modelarstvu i nosilac statue «Zlatnog orla» VSJ, Novi Sad,
11. **Ivana Čudić**, evropski prvak u raketnom modelarstvu, Novi Sad,
12. **Miodrag Čipčić**, prvak Balkana u raketnom modelarstvu i nosilac Antonov diplome FAI, Kikinda,
13. **Vladimir Čipčić**, svetski prvak u raketnom modelarstvu i nosilac Antonov diplome FAI, Kikinda,
14. **Dragan Jevtić**, svetski prvak u raketnom modelarstvu, Sremska Mitrovica,
15. **Branislav Krčedinac**, svetski prvak i svetski rekorder u raketnom modelarstvu, Sremska Mitrovica,
16. **Miroslav Stančević**, prvak Balkana, nosilac Zlatnog orla VSJ i dugogodišnji selektor u RM, Stara Pazova,
17. **Svetozar Gostojić**, vice šampion Evrope u vazduhoplovnom modelarstvu, Zrenjanin,
18. **Miloš Borđoški**, vice šampion Evrope u vazduhoplovnom modelarstvu, AK Nova Pazova,
19. **Radoje Blagojević**, pobednik u takmičenjima za Svetski kup u vazduhoplovnom modelarstvu, dugogodišnji selektor i nosilac FAI medalje za vazduhoplovne sportove, Nova Pazova,
20. **Slobodan Midić**, četvorostruki državni rekorder u sobnim modelima i dugogodišnji selektor, Novi Sad.

ZAHVALNICE VSV

(Dodeljuju se organizacijama i firmama koje su u proteklom periodu pomagale i sada pomažu Vazduhoplovnom savezu Vojvodine u njegovom radu na ostvarivanju programskih aktivnosti, edukaciji, očuvanju vazduhoplovnih tradicija i popularizaciji vazduhoplovnih sportova u AP Vojvodini)

21. **Direktorat civilnog vazduhoplovstva**, Beograd
22. **Agencija za kontrolu letenja**, Beograd
23. **Sportski savez Vojvodine**, Novi Sad
24. **Zavod za sport Vojvodine**, Novi Sad,
25. **Vazduhoplovni savez Beograda**, Beograd,
26. **Muzej vazduhoplovstva**, Beograd,
27. **Muzej grada Novog Sada**, Novi Sad,

28. **Zavičajni muzej**, Ruma,
29. **Biro za geodeziju i inženjering „Geoplan-Srem“**, Sremska Mitrovica,
30. **Sportski i poslovni centar „Vojvodina“**, Novi Sad.
30. **Aeroklub «Ada»**, Ada
31. **Aeroklub «Banatski Karlovac»**, Banatski Karlovac,
32. **Aeroklub «Kanjiža»**, Kanjiža,
33. **Aeroklub «Kikinda»**, Kikinda,
34. **Aeroklub «Nova Pazova»**, Nova Pazova
35. **Vazduhoplovni klub „Vihor“**, Nova Pazova,
36. **Aeroklub «Novi Sad»**, Novi Sad,
37. **Aeroklub „Galeb G-4“**, Novi Sad,
38. **Aeroklub «Pančevo»**, Pančevo,
39. **Aeroklub „Fruškogorski zmaj“**, Ruma,
40. **Aeroklub Sremska Mitrovica**, Sremska Mitrovica,
41. **Modelarski klub „Sirmium“**, Sremska Mitrovica,
42. **Aeroklub «Sombor»**, Sombor,
43. **Aeroklub „Pegaz“**, Stara Pazova,
44. **Aeroklub «Ivan Sarić»**, Subotica,
45. **Aeroklub «Titel»**, Titel,
46. **Aeroklub «Vojka»**, Vojka,
47. **Aeroklub «Zrenjanin»**, Zrenjanin.

PRIZNANJA VSV

Istaknuti veterani (svetski, evropski i državni prvaci i rekorderi, nosioci najvećih vazduhoplovnih priznanja i nagrada), zaslužni sportski radnici i bivši funkcioneri VSV i aktivni sportisti:

48. **Borivoj Gagić**, jedrilicar, nastavnik letenja, najstariji vazduhoplovac, jedan od osnivača jedriličarske grupe «Orao» 1938.god., Novi Sad,
49. **Božidar Komac**, svetski prvak i rekorder u vazduhoplovnom jedriličarstvu, nosilac najvećeg priznanja, značke «Zlatno C sa 3 dijamanta», Vršac,
50. **Janko Lutovac**, padobranac, svetski rekorder sa 132 skoka u jednom danu, dobitnik prve «Zlatne padobranske medalje FAI», Beograd,
51. **Dušan Stokić**, vazduhoplovni jedriličar, nosilac značke «Zlatno C sa 3 dijamanta», Novi Sad,
52. **Dušan Babić**, nosilac 6 rekorda u vazduhom jedriličarstvu i značke «Zlatno C sa 3 dijamanta», Mađarska,
53. **Marija Letić**, jedriličarka, nosilac značke «Zlatno C sa 2 dijamanta» i jedina žena jedriličar dobitnik nagrade «Zlatni orao», Subotica,
54. **Mita Vuković**, jedriličar, nastavnik letenja, Subotica.
55. **Johan Melink**, jedriličar, nastavnik letenja, Novi Sad,

56. **Sava Ostojin**, jedriličar, nastavnik letenja, Novi Sad,
57. **Đorđe Stepanov**, jedriličar, državni prvak, Novi Sad,
58. **Veselin Tomin**, motorni pilot, Kikinda,
59. **Velimir Bašić**, motorni pilot, nastavnik letenja, Subotica,
60. **Predrag Martić**, motorni pilot, Subotica,
61. **Istvan Sabo**, motorni pilot, Zrenjanin,
62. **Andrija Šil**, motorni pilot, Sombor,
63. **Miodrag Pelagić**, motorni pilot, nastavnik letenja, Novi Sad,
64. **Milan Dimić**, padobranac, Zrenjanin,
65. **Gradimir Rančin**, dugogodišnji savezni kapiten za vazduhoplovno modelarstvo, Vršac,
66. **Slavoljub Mihajlović**, najstariji aktivni padobranac, predsednik Sekcije boraca pilota i padobranaca, Novi Sad,
67. **Vasilije Ranković**, nastavnik motornog i ULV letenja, dugogodišnji predsednik VS Vojvodine, Sremska Mitrovica,
68. **Đorđe Šijačić**, dugogodišnji predsednik UO i NO VS Vojvodine, Novi Sad,
69. **Aleksandar Popov**, raniji predsednik VS Vojvodine, Novi Sad,
70. **Ana Segedinski**, dugogodišnji sekretar VS Vojvodine, Novi Sad,
71. **Vlatko Rihter**, jedriličar, nastavnik letenja, državni prvak, Novi Sad
72. **Nika Adamov**, motorni pilot, Kikinda,
73. **Nenad Stojanović**, motorni pilot, Novi Sad,
74. **Simo Injac**, padobranac, Vršac,
75. **Uroš Šumar**, padobranac, Novi Sad,
76. **Oto Dreher**, vazduhoplovni modelar, Novi Sad,
77. **Vilim Dreher**, vazduhoplovni modelar, Novi Sad,
78. **Mihajlo Pil**, vazduhoplovni modelar, Novi Sad,
79. **Svetozar Jovin**, vazduhoplovni modelar, Sombor,
80. **Ivica Kostelac**, vazduhoplovni modelare, Vrbas,
81. **Emil Lipovšek**, vazduhoplovni modelar, Titel,
82. **Milan Pavlov**, vazduhoplovni modelar, Pančevo,
83. **Varda Dušan**, vazduhoplovni modelar, Pančevo,
84. **Mirko Karanović**, vazduhoplovni modelar, Pančevo,
85. **Zlatoje Radnović**, vazduhoplovni modelar, Zrenjanin,
86. **Radomir Švelja**, vazduhoplovni modelar, Crvenka,
87. **Jordan Kovačević**, raketni modelar, sportski radnik, osnivač šest aeroklubova u Srbiji, Banatski Karlovac,
88. **Nikola Bunčić**, raketni modelar, Nova Pazova,
89. **Božo Grubić**, raketni modelar, Nova Pazova,
90. **Isidor Vujović**, raketni modelar, Banatski Karlovac.

SEKRETAR VSV
Željko Vuletić, dipl.ecc